

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเรื่องการจัดการความขัดแย้งในอัตลักษณ์ทางเพศที่แตกต่างจากเพศวิถีกระแสหลัก และการปรับตัวของกลุ่มหญิงรักหญิง จังหวัดพิษณุโลก เป็นการศึกษาด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในการดำรงอัตลักษณ์ของกลุ่มหญิงรักหญิง

1. ด้านความสัมพันธ์

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักสามารถสรุปได้ว่า ปัญหาด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนมักจะมีกับเพื่อนเพศชายที่ไม่เข้าใจการดำรงอัตลักษณ์ ในเรื่องของครอบครัวไม่มีความรุนแรงมากนัก มีความกังวลของผู้ใหญ่ที่ยังคงห่วงเรื่องการสร้างครอบครัว ผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นกลุ่มหญิงรักหญิง จะมีการพูดคุยกับบุคคลในครอบครัวเรื่องงานเป็นหลัก มีความรักและความเข้าใจกันเป็นอย่างดีภายในครอบครัว สามัคคี และมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวเป็นอย่างดี ครอบครัวมีความเข้าอกเข้าใจในลักษณะที่เป็นพฤติกรรมของเพศหญิงรักหญิง กลุ่มหญิงรักหญิงส่วนใหญ่ บุคคลภายในที่ทำงานให้การยอมรับและมองว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดาในปัจจุบัน สามารถเข้ากับเพื่อนร่วมงานได้เป็นอย่างดี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือและให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ในบางคน จะมีปัญหาทางด้านอารมณ์ ความเครียดในการทำงานกับเพื่อนร่วมงานที่แสดงออกชัดเจนว่าไม่เห็นด้วยกับการดำรงอัตลักษณ์เป็นรายบุคคลเท่านั้น

...ที่บ้านก็ไม่ได้ว่าอะไร ส่วนใหญ่จะคุยเรื่องงานเป็นหลักแต่บางครั้งเค้าก็มีห่วงๆ นะว่าต่อไปถ้าไม่มีครอบครัวจะอยู่ยังไง แต่พอเราเงยบไม่ตอบอะไร เค้าก็เปลี่ยนคุยเรื่องอื่น (ดี ปี นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 25 มกราคม 2557)

กรณียังศึกษาอยู่เมื่อเกิดความขัดแย้ง กลุ่มหญิงรักหญิงมักจะมีอารมณ์รุนแรงกว่าปกติ แต่ละบุคคลจะแตกต่างกันออกไป ปัญหาความขัดแย้งอาจส่งผลต่อการทำงานหรือการเรียน

...ก็มีนะที่ทะเลาะกันแรงๆ บางทีก็ไม่ไปเรียนเลยกลัวว่าแฟนจะแอบไปหาคนอื่น หรือคุยโทรศัพท์กับกิ๊กเลยต้องนั่งเฝ้ามันไม่เป็นอันทำอะไร

(ทอม เอส นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 25 มกราคม 2557)

...เวลาไปเที่ยวด้วยกันนะ ปล่อยให้ไปห้องน้ำคนเดียวไม่ได้เลย หายไปทีนาน กลับมาบอกว่าคนเยอะแต่ไม่เชื่อมั่นหรือกลัวใจไม่ได้ ห้องน้ำหญิงมีแต่ผู้หญิงทั้งนั้น แล้วแต่ละนางจะจัดเต็มไม่ได้จะหวง เดี่ยวมันแอบมองสาว แอบไปขอเบอร์ใคร

(ดี ยู นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 26 มกราคม 2557)

การใช้ชีวิตของกลุ่มหญิงรักหญิงมีลักษณะแตกต่างกันออกไป ในบางรายชื่นชมการใช้ชีวิตประจำวันของกลุ่มหญิงรักหญิง เชื่อว่าเป็นบุคคลที่มีความกล้าเลือกในสิ่งที่อยากเป็น เลือกทำในสิ่งที่คนอื่นไม่กล้าทำและกล้าที่จะทำให้ชีวิตตนเองมีความสุขในรูปแบบที่ตนเองต้องการ ในปัจจุบัน ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความคิดเห็นว่าเป็นยุคที่ใช้ชีวิตแบบตัวใครตัวมัน ไม่ค่อยสนใจคนรอบข้าง

...เราไม่ได้ทำให้ใครเดือดร้อน ทุกวันนี้ก็ทำงานส่งเงินให้แม่ใช้ เราถือว่าเราทำหน้าที่ตัวเองให้ดีที่สุดแค่นี้เราก็ภูมิใจแล้ว ถือว่าเราไม่ได้ขอใครกิน...

(ทอม พี นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 26 มกราคม 2557)

ในบางรายก็พยายามจะแต่งกายเลียนแบบเพศชายมากเกินไปจนสูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง และอาจเป็นที่รังเกียจของบุคคลในสังคมเนื่องจากดูไม่เหมาะสมตามกาลเทศะ หรือความพอดี

...ถึงจะมีแฟนเป็นทอมแต่ก็ไม่ชอบนะ พวกที่แต่งเวอร์ แอ็คคอร์ต คิดว่าเท่ๆ ยังบอกแฟนเลยว่าไม่ชอบทอมพวกนี้เลย ชี้เก๊ก

(ดี เอ นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 28 มกราคม 2557)

...เราไม่ชอบทอมที่ทำตัวเหมือนผู้ชายเกินไป เพราะเรารู้สึกว่าเราชอบทอมเพราะทอมเป็นผู้หญิง อารมณ์ใสใจเหมือนหญิง ดูแลกันไป แต่เหมือนผู้ชายมากไปเราไปคบชายไม่ดีกว่าหรือ

(ดี ปี นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 28 มกราคม 2557)

ในเรื่องการทำงานก็ไม่มีปัญหาใช้ชีวิตตามปกติ การเป็นคนสมัยใหม่มองผลงานมากกว่ามองว่าคนคนนั้นเป็นคนกลุ่มใด การดำรงชีวิตประสบความสำเร็จได้เหมือนคนปกติ

...เรื่องมีครอบครัวพ่อแม่ห่วงนะ แต่เราก็อธิบายว่านี่เจ้าของร้านอาหาร...นี่ก็เป็นทอมนะ แล้วแฟนพี่เค้าก็เป็นหมอลีเกิ้ลสถาบันความงาม...เค้าก็คบกันมานานมาก เค้ายังอยู่กันได้แถมยังประสบความสำเร็จทั้งคู่

(ทอม ที นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 28 มกราคม 2557)

...บางครั้งคนก็ถามกันเยอะนะ ทำไมนู่นนั่นนี่เลยคิดนะเรียนจบนะ...จะต้องรวยให้ได้ต้องหางานทำดีๆ ตั้งใจทำงาน เก็บเงิน ประสบความสำเร็จให้ได้

(ทอม ดับเบิลยู นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 28 มกราคม 2557)

การใช้ชีวิตครอบครัว และชีวิตการทำงาน ในบางรายประสบปัญหาไม่น้อย เนื่องจากต้องบิดบังบางอย่างที่ตนเป็นไม่ให้อีกครอบครัวได้รับรู้ และทำทุกอย่างให้เป็นปกติ

...มีเพื่อนที่เป็นทอมดีเยอะหลายคู่เคยพามาเที่ยวบ้าน พอเพื่อนกลับไป ป้าเอ๋ยปากว่าป้าไม่ชอบเลยที่คบแบบนี้ ป้าไม่อยากให้เราเป็น สะอึกเลย เพราะเราก็น่าชอบทอม แต่เรายังไม่มีแฟน เลยคิดว่าถ้ามีแฟนคงต้องบอกว่าเพื่อนไปก่อนและคงยังไม่พาเข้าบ้าน

(ดี โอ นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 28 มกราคม 2557)

...ทุกวันนี้ทำงานที่บ้าน โดยปกติแล้วแฟนจะมานอนบ้านด้วย แต่พ่อแม่ไม่รู้ที่เราคบกันคิดว่าเป็นเพื่อนสนิทกันเฉยๆ ต่อหน้าผู้ใหญ่เราก็จะทำเหมือนเป็นแค่เพื่อนกัน

(ดี วี นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 28 มกราคม 2557)

...เราทำงานเบงค์ ทางเบงค์เค้าก็มีนโยบายให้ผู้หญิงแต่งหน้าสวยๆ ในเบงค์นะก็มีแต่คนสวยๆ ทั้งนั้นเลย แต่..เป็นทอมอะ ใส่กระโปรงก็แยละ ต้องทำผมแต่งหน้าอีก แม่เงี้ยลำบากจริงๆ ไม่อยากทำแต่ก็ต้องทำเพราะงาน แต่แค่แต่งเบาๆ นะ ทำไปได้กลัวตกงาน

(ทอม เค นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 30 มกราคม 2557)

...แฟนไปรับไปส่งที่ทำงานทุกวัน พี่ที่ทำงานเค้าก็แซวนะว่าเพื่อนหรือแฟนกันแน่ แต่เราบอกว่าเพื่อน เพราะกลัวเพื่อนร่วมงานไม่ชอบ เวลาไปปาร์ตี้กับที่ทำงานก็อยากเอาแฟนไปด้วยแต่พวกพี่ๆ เค้ามีแฟนแบบปกติกันทุกคน บางครั้งก็ทะเลาะกับแฟนเพราะเราไม่เอาแฟนไป

(ดี จี นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 30 มกราคม 2557)

...วันนั้นแฟนมานอนบ้านด้วย คุณย่าด่าพ่อในตอนเช้าว่าหัดสอนลูกมันจะอะไรดี อะไรเลว จะอยู่แบบนี้ไปจนตายเลยหรอ ชาวบ้านเค้าก็นินทาทั้งหมดแล้ว แต่พ่อไม่ว่าไรลึกคำ รู้สึกผิดเลย ทำให้พ่อโดนไปด้วย

(ดี เจ นามสมมุติ, 30 มกราคม 2557)

2. ด้านข้อมูลและสื่อ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความคิดเห็นว่าสื่อโทรทัศน์ที่นำเสนอข่าวประเด็นหญิงรักหญิง และการสื่อสารโดยการเล่าเรื่องบอกต่อในปัจจุบัน ยังคงมองกลุ่มหญิงรักหญิงในแง่ลบ

...ไม่เข้าใจเหมือนกันนะว่าเวลาที่มีข่าว ทอม ดี ดี๊ด เกย์ ทะเลาะ ฆ่ากันทำไมคนให้ความสนใจ หรือข่าวดาราคอนนั้นนี้เป็นเกย์ หรือมีผัวเป็นทอม ถึงเป็นที่สนใจนัก เหมือนเป็นพวกประหลาดหัวรุนแรง ทั้งที่ข่าวฆ่าข่มขืนก็มีแม่ทุกวัน

(เลสเบี้ยน ซี นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 30 มกราคม 2557)

...ชอบมีคนมาบอกแม่ว่า ระวังนะลูกคบทอมเดี๋ยวก็โดนฆ่าตายหรอกันหึงรุนแรง แม่ก็ฟังเค้ามากกว่าฟังเรา จนบางครั้งเถียงว่าแม่เชื่อแต่คนอื่น ทะเลาะกับแม่ไม่พูดกันไปหลายวันเลย

(ดี แอล นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 30 มกราคม 2557)

3. ด้านโครงสร้างของกฎหมาย

ผลของการศึกษาพบว่ากลุ่มหญิงรักหญิงไม่สามารถใช้ชีวิตคู่แบบชายหญิงปกติได้ เนื่องจากไม่มีกฎหมายรับรองการใช้ชีวิตคู่ ส่งผลต่อการทำธุรกรรมอื่นๆ มีปัญหาในเรื่องเงิน และไม่สามารถกู้เงินมาลงทุนกับคู่รักได้ กังวลต่อการใช้ชีวิตครอบครัวแบบสามีภรรยา ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง การแต่งงานอย่างไร มรดก ทรัพย์สินร่วมกัน และอยากให้มีความหมายในเรื่องการเบิกรักษาพยาบาล ให้เหมือนข้าราชการทั่วไปที่สามารถเบิกได้ในกรณีคนรักเป็นข้าราชการเหมือนคนทั่วไป

...คิดว่าถ้ากฎหมายยอมรับให้เราคบกันได้น่าจะเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้คนยอมรับพวกเราได้เช่นกัน

(ทอม ดับเบิลยู นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 28 มกราคม 2557)

...อยากแต่งงานกับแฟนนะ อยากร่วมกันลงทุนทำอะไรสักอย่างแต่ทำไม่ได้ ที่บ้านก็คงไม่โอเคเพราะไม่มีอะไรเป็นหลักประกันได้เลย

(ดี้ บี นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 28 มกราคม 2557)

...คิดมากอะ คิดว่าถ้าเราคบกันไปจนแก่ใครตายไปคนนึงแล้วสมบัติที่ทำกันมาจะแบ่งกันยังถ้าไม่มีลูก แล้วที่บ้าน ญาติๆ เราจะยอมหรือ

(ทอม เค นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 30 มกราคม 2557)

4. ด้านค่านิยม

ผลของการศึกษาพบว่ากลุ่มหญิงรักหญิงมีการกังวลต่อทัศนคติค่านิยมดั้งเดิมเรื่องที่บุคคลรอบข้างตั้งคำถามว่าคบกันแบบนี้จะไปรอดหรือไม่ และคิดว่าการเปลี่ยนทัศนคติบุคคลอื่นเป็นเรื่องยาก

...แม่เราอายุมากแล้ว ค่อนข้างหัวโบราณมากๆ เค้าชีเรียสเรื่องพวกนี้มาก ที่บ้านงานค่อนข้างหนักแถมอยากได้ลูกเขยผู้ชายมาดูแลกิจการ แล้วเค้าก็คิดว่าผู้หญิงที่มาคบผู้หญิงจะต้องมาหลอกเราแน่ๆ

(ทอม ดับเบิลยู นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 28 มกราคม 2557)

...ชอบมีเพื่อนผู้ชายมาถามว่าคบกันยังงัย มีอะไรกันยังแบบว่าไม่เข้าใจอะ จะมีได้
ยังงัยผิดธรรมชาติ น่าเกลียดอะจะให้เราอธิบายให้ฟังงั๊วะ

(ดี้ จี นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 30 มกราคม 2557)

...แม่ชอบบอกการบวช คือ การทดแทนคุณของลูกชาย ส่วนการของลูกสาว คือ
แต่งงาน เราก็คิดในใจนะว่าเราตั้งใจจะทดแทนคุณพ่อแม่อยู่แล้ว แต่ด้วยวิธีอื่น

(ทอม เอกซ์ นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 3 กุมภาพันธ์ 2557)

...บางครั้งก็คิดนะว่าไอ้สิ่งที่เราเป็นมันผิดแปลกหรือป่าวนะ ผู้หญิงเกิดมาต้องคู่กับ
ผู้ชายจริงๆ หรือ เคยมีแฟนผู้ชายมานะ แต่รู้สึกว่ามันไม่ใช่อะ แต่จะคบกับผู้หญิง
ตลอดไปได้หรือ คิดๆ จนจิตตก

(ดี้ วาย นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 3 กุมภาพันธ์ 2557)

...เมื่อก่อนเคยเป็นทอมนะก็มีคนตั้งคำถามเยอะเยอะ พอมมาแต่งหญิงเป็นเลสฯ ยิ่ง
เหมือนเป็นตัวแปลกประหลาดไปใหญ่ ทำไมอะเราคิดว่าความรัก ความพอใจในสิ่งที่เรา
ทำแล้วมีความสุขต้องมีอะไรมาปิดกั้นด้วยหรือ ถ้าเราไม่ได้ทำให้ใครเดือดร้อน

(เลสเบียน คิว นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 30 มกราคม 2557)

ตอนที่ 2 การปรับตัวที่ส่งผลต่อการจัดการความขัดแย้งในการดำรงอัตลักษณ์

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มหญิงรักหญิงมีการปรับตัวโดยเริ่มจากการปรับทัศนคติของ
ตนเองก่อนเพราะมองว่าการเปลี่ยนความคิดของบุคคลอื่นคงจะทำได้ยาก จึงปรับความคิดตนเอง
เสียก่อนและค่อยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

1. การปรับตัวภายในตนเอง (Internal)

1.1 กลุ่มคนที่มีพฤติกรรมหญิงรักหญิง จะรู้สึกเชื่อมั่นในการตัดสินใจของตนเอง หาก
มีความขัดแย้งหรืออุปสรรค ก็พร้อมจะรับมือ ปรับทัศนคติตนเอง เพราะการที่จะหยุดปัญหาหรือ
เปลี่ยนแปลงผู้อื่นเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก การปรับทัศนคติของตนเองจึงเป็นเรื่องที่ง่ายกว่า เมื่อเกิด
ความขัดแย้งกลุ่มหญิงรักหญิงจะรู้สึกเกิดความขัดแย้งภายในจิตใจตนเอง ความขัดแย้งจะเป็น
ประเด็นด้านความสัมพันธ์มากกว่า รองลงมา คือ ค่านิยม ข้อมูล และโครงสร้างกฎหมาย

การมีทัศนคติที่ดีและผู้อื่นย่อมส่งผลต่อคนรอบข้างและสังคม ย่อมเป็นสิ่งที่ทำให้ตนเองมีความสุข ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของสังคม รู้จักกาลเทศะ มีมารยาท การดำรงชีวิตให้เหมือนคนปกติทั่วไปต้องใช้เวลาในการสร้างความเข้าใจและทำให้เกิดการยอมรับ

..คนเราเกิดมามีความคิดเห็นไม่เหมือนกัน ตัวอย่างการเมืองสียงชอบไม่เหมือนกันเลย แล้วในการที่เราแปลกไปจากเรื่องธรรมชาติของมนุษย์ยังเป็นเรื่องที่คนอื่น ๆ ยากจะเข้าใจในตัวเราได้ ตอนนี้คงทำได้เพียงพยายามเข้าใจ ยอมรับในสิ่งที่เราเป็น บางครั้งก็ไม่ยากตอบได้ เมื่อก่อนนะไม่ได้เลยพอมีคนถามว่ามีแฟนผู้หญิงหรือ ก็จะตอบเค้าไปแรงๆ ว่าทำไมหรือ มีแล้วจะทำไมหรือ พอหลังๆ เราโตมากขึ้น เข้าใจโลกมากขึ้น มองมุมกว้างมากขึ้น เลยคิดได้ว่าตอบได้ไปก็เท่านั้น นิ่งเฉยดีกว่า ตอนนี้นะถ้ามีคนมาถามนะ จะตอบเลยว่า ไซ่กะพี มีไรถามได้นะแบบว่าคุยดีๆ เราจะอธิบายให้เค้าฟังเพราะอะไร ถ้ามีไรไม่เข้าใจอีกเราจะได้เคลียร์กันเลย แล้วเราก็จะถามเค้าตรงๆ ว่าถ้าเราเป็นแบบนี้จริงๆ เค้าจะคบเราไหม

(ทอม ดับเบิ้ลยู นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 28 มกราคม 2557)

...ทำไมไม่ได้นอกจากปลงนะ บางทีก็มีเตียงบ้าง อธิบายบ้างแต่พอเพื่อนๆ ยังคำถามมา ประมาณว่าไม่อย่างแต่งงานหรือ ไม่อย่างมีลูกมีครอบครัวหรือ ตอนแรกเราก็บอกว่าทำก็พอก็ได้ หรือไม่ก็ไปขออนุญาตบุญธรรม เพื่อนเลยถามต่อว่าไม่หวังว่าลูกจะเกิดปมด้อยหรือ เราเลยตอบไม่ได้เลย ก็เลยกลับมาคิดว่าเราต้องทำใจยอมรับความจริงตอนนี้ใครถามก็ไม่ตอบได้แล้ว ก็จะเฉยๆ หรือไม่ก็ไม่ตอบเปลี่ยนเรื่องคุย

(ดี จี นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 30 มกราคม 2557)

2. ภายนอกตนเอง (External)

2.1 การแก้ไขกับปัญหากับสิ่งที่เกิดขึ้น ทั้งในด้านการปฏิบัติตน วิธีการคิด ตลอดจนวิธีการปรับตัวโดยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อให้การที่ตนเป็นบุคคลหญิงรักหญิงสามารถเข้ากับสังคม และใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างปกติต่อไปในสังคม

กลุ่มหญิงรักหญิงสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้ตามปกติ ปรับตัวให้เข้ากับสังคม แต่งกายและปฏิบัติตนอย่างมีกาลเทศะและมีมารยาท ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ใคร เพียงแต่ต้องสนใจและใส่ใจกับคนบางกลุ่มให้มากขึ้นเช่น ครอบครัว หรือ เพื่อนร่วมงาม ต้องใช้เวลาสร้างความ

เข้าใจให้เกิดขึ้น ทำให้ครอบครัวและเพื่อนร่วมงานยอมรับเปิดใจ ต้องไม่สร้างความเดือดร้อนให้ใครและไม่เป็นภาระของผู้อื่น กลุ่มหญิงรักหญิงเพียงแค่ต้องการการยอมรับจากสังคมให้มากขึ้น โดยการแสดงความสามารถให้เป็นที่ยอมรับว่า ถึงแม้จะมีพฤติกรรมแบบหญิงรักหญิง ก็มีความสามารถและสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมได้ กลุ่มหญิงรักหญิงมีสภาวะทางอารมณ์ในเรื่องของการหึงหวงที่รุนแรง ดังนั้น กลุ่มหญิงรักหญิงจึงต้องมีสติและใช้เหตุผลในการใช้ชีวิตให้มากขึ้น ผลกระทบจากครอบครัวและสังคมคนรอบข้างจะลดลง และมีความสุขในการใช้ชีวิตมากขึ้น

...กับที่ทำงานก็จะแต่งตัวตามกฎระเบียบบ้านนะ วันไหนที่ต้องใส่กระโปรงชุดไทยก็ใส่ตามปกติ แฟนเราก็โอเคนะ คำเข้าใจ แต่งเวลาปาร์ตี้ก็จะแต่งทอมแบบจัดเต็ม

(ทอม เค นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 30 มกราคม 2557)

...เราคิดว่าถ้าเราทำตัวให้ถูกต้องตามกาลเทศะ ในที่ทำงาน เน้นไปที่แสดงความสามารถ และความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง คำก็คงจะมองเราที่ผลงานกว่านะ

(ทอม เอกซ์ นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 3 กุมภาพันธ์ 2557)

...เราทำตัวเรียบง่าย เราทำธุรกิจส่วนตัวอะ เลยไม่มีปัญหาเรื่องที่ทำงาน เราก็แต่งตัวปกติเสื้อยืดกางเกงยีนส์ แต่เราจะไม่ออกห้าวมาก พูดกับผู้ใหญ่ หรือ ลูกค้ายที่มาติดต่องานเราก็จะพูดคะ..นะ เคยมีลูกค้ายที่รู้จักเค้ามองออกกว่าเราเป็นทอม เค้าบอกว่าเราอะดี เรายังมีความอ่อนหวานบ้างไม่เหมือนเด็ก ๆ สมัยใหม่ที่พูดจาห้วน ๆ ทอมบางคนพูดครับ มันไม่น่ารัก เราก็เลยจำเป็นแนวทางว่าเราควรรู้จักปฏิบัติตัวยังไงทำให้คนอื่น ๆ ยอมรับในสิ่งที่เราเป็น

(ทอม ดับเบิ้ลยู นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 28 มกราคม 2557)

ตอนที่ 3 ผลของการปรับตัวเพื่อจัดการความขัดแย้งในการดำรงอัตลักษณ์ของหญิงรักหญิง ข้อดี

1. การปรับเปลี่ยนทัศนคติตนเอง จะสามารถช่วยลดความทุกข์ ความกังวล ให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติ
2. การปรับตัวช่วยให้สามารถปฏิบัติตนได้สอดคล้องกับบริบทต่างๆ ที่เป็นบรรทัดฐานของสังคม

3. การปรับตัวโดยการนิ่งเฉยและเข้าใจว่ามนุษย์มีความแตกต่างทางความคิดจะช่วยหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่จะเกิดจากความคิดที่แตกต่าง

4. การปรับตัวเป็นการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี

ข้อเสีย

1. การปรับตัวของกลุ่มหญิงรักหญิงต้องใช้เวลานานเพื่อให้สังคมยอมรับในการดำรงอัตลักษณ์ของกลุ่มตน

2. การปรับตัวของกลุ่มหญิงรักหญิงยากที่จะสามารถเปลี่ยนกระบวนการความคิดของมนุษย์ในเรื่องธรรมชาติของมนุษย์ว่าด้วย ชายคู่หญิง

3. การปรับตัวในบางปัญหาเรื่องที่ละเอียดอ่อนมาก ต้องอาศัยความพยายาม การทำเข้าใจอย่างแท้จริง

อุปสรรคในการปรับตัว

1. ความเชื่อมั่นในตนเองสูงเกินไปจึงปฏิบัติตัวในเชิงลบ เช่น การไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น การใช้ชีวิตโดยไม่ฟังพาคคนอื่น ไม่เข้าสังคมเพราะถือว่าตนสามารถหาเลี้ยงตนเองได้ตลอดจนการตอบโต้บุคคลที่ไม่เห็นด้วย

2. อารมณ์ที่อยู่เหนือเหตุผล การไม่พิจารณาไตร่ตรองถึงความเป็นเหตุและผล

3. การไม่เห็นคุณค่าของตนเอง การยอมรับว่าตนเองผิดแปลกธรรมชาติ เพียงเพราะบุคคลอื่นหยิบยื่นความผิดแปลกนี้ให้

4. ความเชื่อเรื่องเวรกรรม ยอมรับ ปล່อยให้ปัญหาต่างๆมันเป็นไป เพียงเพราะคิดว่าชีวิตถูกกำหนดมาแบบนี้แล้ว หรือ คิดว่าการเกิดมาครั้งนี้ถือเป็นการชดใช้เวรกรรม